

ဂတ်ဝိုင်းဒါးစ် (Geert Wilders)
ရေးသားသော *Marked for Death*, p. 33-45 ကို
ရွှေမြကို ဘာသာပြန်သည်

ကိုရန်အစ အိမ်မက်က

အစ္စလာမ်ကို ငြိမ်းချမ်းသော ဘာသာတရားဟု ထင်ကြေးဖြင့် ဆိုသူများသည် ယင်း၏ သမိုင်းနှင့် ပြန့်ပွား လာပုံကို မသိသူများသာ ဖြစ်၏။ အစ္စလာမ်သည် အေဒီ ၆၁၀၊ လွန်ခဲ့သော နှစ်ပေါင်း ၁၄၀၀ အချိန်က စတင်ခဲ့၏။ ထိုအချိန်တွင် မက္ကာမြို့နေ လားကုန်သည် စီးပွားရေး လုပ်ငန်းရှင် ခဒီဂျာ^၁ အမည်ရှိ အမျိုးသမီး၏ ခင်ပွန်း အသက် ၄၀-အရွယ် မိုဟာမက်သည် မိမိ၏ ဆန္ဒဖြင့် မက္ကာမြို့အနီး ဟေဂျာ^၂ အရပ်ရှိ တောင်ကုန်းသို့ သွားပြီး ဟီရာ^၃ အမည်ရှိ ဂူထဲတွင် တစ်ကိုယ်တည်း မလှုပ်မယှက် အတွေးအလျဉ်း လွှင့်ပျောနေ၏။

ထိုစဉ် ကောင်းကင်တမန် ဂျီဗရီးလ်^၄ သည် အလာဟု သခင်၏ အမိန့်အရ ၎င်းထံလာပြီး ယင်းတမန်သည် ကိုရန်^၅ ကျမ်းကို မိုဟာမက်အား အပ်နှင်းသည် ဆို၏။ ‘လူသားကို သွေးခဲဖြင့် ဖန်ဆင်းခဲ့သော အလာဟု သခင်၏ အမည်ဖြင့် ဖတ်လော့။ သင်၏ (အလာဟု) သခင်သည် အလွန် ရက်စရာသူ၊ လူတို့ မသိသေးသည်ကို ကလောင်ဖြင့် သင်ကြားပေးသူ ဖြစ်သတည်း (ကိုရန် ၉၆:၁-၅)’။

မေထုန်မှီဝဲ၍ စမ်းသပ်

မိုဟာမက်သည် အိမ်သို့ ပြန်လာပြီး ကောင်းကင် တမန်သည် လူ့အသွင်ဖြင့် မိမိထံ ရောက်လာစဉ် ရူးမတတ်ကြောက်ရွံ့ခဲ့ကြောင်း ခဒီဂျာအား ပြောပြ၏။ ‘ကလောင်နှင့် သူတို့ (ကောင်းကင် တမန်များ) ရေးခဲ့သည်ကို ပြပြီး သင်သည် ရူးသွပ်သူ မဟုတ်’ဟု အလာဟု သခင်က မိုဟာမက်အား သေချာအောင် ပြော၏ (ကိုရန် ၆၈:၁)’။

သို့ရာတွင် မိုဟာမက်သည် မိမိကို နတ်ဆိုးများ ပူးကပ်နေသ လားဟု စဉ်းစားနေဆဲ ဖြစ်၏။ မိုဟာမက် တစ်ဦးတည်းသာ မြင်နိုင်သည့် ထိုလူသည် ဂူအတွင်း အ

^၁ Khadija   ^၂ Hejaz   ^၃ Hira
^၄ Jibreel   ^၅ Koran

တွေးအလျဉ်တွင် နစ်ပျောစဉ်၌ သာမက အခြားနေရာများ၌ ရှိနေစဉ်လည်း ထိုစာပိုဒ်များနှင့်အတူ ၎င်းထံသို့ မပြတ်လာ၏။ မိုဟာမက်သည် ထိုလူမှာ ဂျီဗရီးလ် အစစ်ဟုတ်မဟုတ် သိချင်နေ၏။

ကံကောင်း၍ မယားဖြစ်သူ ခဒီဂျာသည် ထိုကိစ္စအား မည်သို့ ဆောင်ရွက်ရမည်ကို နားလည်သွား၏။ နောက်တစ်ကြိမ် ဂျီဗရီးလ် လာခိုက် မိမိနှင့် မေထုန်မှီဝဲပါဟု ခဒီဂျာက မိုဟာမက်အား အကြံပေး၏။ မိုဟာမက်သည် မယား၏ အင်္ဂါဇာတ်ထံသို့ ၎င်း၏ လိင်တံကို သွင်းလိုက်သည်နှင့် တပြိုင်နက် အလည်လာသူ တစ်စိမ်း ယောက်ျားမှာ ချက်ခြင်း ပျောက်သွားသဖြင့် ယင်းသည် ကောင်းကင်တမန် အစစ် ဖြစ်သည်မှာ သေချာသွား၏။ အကြောင်းမှာ နတ်ဆိုးဖြစ်မှု ပြန်မသွားဘဲ ၎င်းတို့နှစ်ယောက် မေထုန်မှီဝဲပုံကို စောင့်ကြည့်နေမည် ဖြစ် သောကြောင့်တည်း။^၆

ကာအဘာနှင့် နတ်ရုပ်များ

မိုဟာမက်၏ ခေတ်တွင် အာရေဗျ ကျွန်းဆွယ်၌ ဂျူး၊ ခရစ်ယန်နှင့် ပေဂန် (နတ်ဘုရား ကိုးကွယ်သူ) လူမျိုးများ နေထိုင်ကြ၏။ ဘီစီ ၆-ရာစု၊ မိုဟာမက် မမွေးမီ နှစ်ပေါင်း ၁၂၀၀ အလွန်ကပ် ဟေဂျာ^၇ အရပ်၌ ဂျူးလူမျိုးများ နေထိုင်ခဲ့သည့် အထောက်အထား ရှိ၏။ မက္ကာမြို့သည် အီသီယိုးပီးယား၊ အီဂျစ်၊ ပါရှား၊ အီဂျစ်၊ လီဗနွန်^၈ ဒေသများနှင့် ဆက်သွယ်ပြီး ကုန်သွယ်သည့် အချက်အခြာနေရာ ဖြစ်ခဲ့၏။ မက္ကာမြို့ကား ဥက္ကာခဲ အပိုင်းအစ တစ်ခု ဖြစ်နိုင်သည့် ကာအဘာခေါ် ကျောက်တုံးနက်တွင် ဝတ်ပြု ဆုတောင်းခြင်းဖြင့် ဘာသာရေးအရ အရေးပါသော နေရာလည်း ဖြစ်၏။ အစ္စလာမ်တို့ မတိုင်မီက ကာအဘာသည် နတ်ရုပ်တုမျိုးစုံ တည်ရှိသည့် နေရာ ဖြစ်၏။

ကာအဘာတွင် အယ်လတ်^၉၊ အယ်အူဇာ^{၁၀}၊ မနတ်^{၁၁} အမည်ရှိ နတ်သမီး သုံးဖော်နှင့် အခြား ရုပ်တုပေါင်း ၃၆၀ ရှိခဲ့၏။ ထို့ပြင် ဟိန္ဒူနတ်ရုပ် အချို့၊ ယေရှု ခရစ်တော်၏ ရုပ်တုနှင့် အပျိုစင်မေရီတို့၏ ရုပ်တုများလည်း ရှိ၏။ မက္ကာမြို့၌ ယဉ်ကျေးမှု မျိုးစုံ ရှိခဲ့၏။ မက္ကာမြို့သားတို့သည် ယေဘုယျဝါဒီများ (လူမျိုးခြားနှင့် ယဉ်ကျေးမှု ခြားနားသူများကို လက်ခံနိုင်သူများ) ဖြစ်ကြပြီး သဘောထား ကြီးကြွလျက် ဘာသာတရား အသစ်နှင့် အတူတကွ နေထိုင်နိုင်သူများ ဖြစ်ကြ၏။

^၆ Alfred Guillaume, *Life of Muhammad*, Oxford University Press, 1955, p. 107.
^၇ Levant   ^၈ Al-Lat
^၉ Al-Uzzah   ^{၁၀} Manat

နောက်လိုက်များ တိုးလာခြင်း

မကြာမီ မိုဟာမက်သည် ချမ်းသာပြီး ဩဇာရှိသည့် သူ့ဇနီး ခဒီဂျာ၊ နာဇရက်မြို့သား ခရစ်ယန် တရားဟော ဆရာနှင့် ခဒီဂျာ၏ တူများအား နောက်လိုက်များအဖြစ် စည်းရုံး လာနိုင်ခဲ့၏။^{၁၁} ထိုအခါ မက္ကာမြို့ရှိ ပေဂန် ယုံကြည်သူများ သည် မိုဟာမက် ဟောပြောသည့် ဖန်ဆင်းရှင် အသစ်နှင့် အတူတကွ နေထိုင်ရင် ပြင်ဆင်ကြ၏။ သို့တစေ မက္ကာမြို့ သားတို့သည် မိုဟာမက်၏ ကိုရန်ကျမ်း ဖော်ပြချက်များမှာ စိတ်ကူးယဉ် အိမ်မက်များသာ ဖြစ်ပြီး ဝါဒရေးရာ ကျူး ကျော်ခြင်း ဖြစ်ကြောင်းလည်း သိကြ၏ (ကိုရန် ၂၁:၅၊ ၃၆: ၆၉၊ ၃၇:၃၆၊ ၅၂:၃၀)။ အချို့က မိုဟာမက်သည် နတ်ဖမ်း စား ခံရပြီး ရူးသွပ်သွားပြီဟုပင် ထင်ကြ၏ (ကိုရန် ၁၅:၆၊ ၂၃:၅၀၊ ၃၄:၈၊ ၃၄:၄၆၊ ၃၇:၃၆၊ ၄၄:၁၄၊ ၅၂:၂၉၊ ၆၈:၂၊ ၆၈:၅၁၊ ၈၁:၂၂)။

သို့ရာတွင် မက္ကာမြို့သားတို့သည် သဘောထား ကြီး ခြင်းနှင့် အလေး မထားခြင်းများကြောင့် သည်းခံနိုင်ခဲ့ကြ ၏။ နောက်အကြောင်း တစ်ခုမှာ မိုဟာမက်သည် ဒမတ် စကတ်မြို့သို့ သွားပြီး အောင်မြင်စွာ ကုန်ကူးသန်းနေသည့် ဝန်တင်လားများကို ပိုင်ဆိုင်သူဖြစ်ကြောင်း မြို့သူမြို့သား တို့ သိကြသောကြောင့် ဖြစ်၏။ ထိုပြင်လည်း မိုဟာမက်မှာ မက္ကာမြို့၌ လူအများ လေးစားခံရသည့် လူများစု ကုရေရှီ^{၁၂} မျိုးနွယ်စုဝင် ဘနုဟာရှင်^{၁၃} မိသားစုနှင့် ပတ်သက်သူလည်း ဖြစ်ပြန်၏။

နတ်ဆိုး၏ စာများ

အစ္စလမ်၏ တမန်တော် မိုဟာမက်သည် လူတိုင်းအား မိမိ ၏ ဆန္ဒနှင့် ယုံကြည်မှုကို လက်ခံနိုင်စေရန် လုံလောက် သည့် စွမ်းရည် မရှိသောကြောင့် ပထမတွင် မက္ကာမြို့သား ကုရေရှီ^{၁၂} လူမျိုးစု အဖြစ်ဖြင့်ပင် ဘဝရပ် တည်ခဲ့ရ၏။ သို့ ဖြင့် မိုဟာမက်သည် ကိုရန် စာပိုဒ်များကို ရေးသားရင်း ၎င်း၏ နောက်လိုက် (မူဆလင်)များအား အလာဟုသခင် မပေါ်မီ ဘိုးစဉ် ဘောင်ဆက်မှ ဆင်းသက်ခဲ့သည့် မက္ကာ နတ်သမီး ရုပ်တုများထံ၌ပင် ဝတ်ပြု ဆုတောင်းရန် ခွင့်ပြု ၏။ နောင်တွင် မိုဟာမက်သည် နတ်ဆိုးများ၏ လှည့်ဖျား ခြင်းကိုခံရသည် ဆိုပြီး ယင်းစာပိုဒ်များကို ပြန်ဖြုတ်ပစ်၏။

ထို့နောက် မိုဟာမက်က 'သင်တို့သည် အယ်လတ်^{၁၄}၊ အယ်အူဇာ^{၁၅}၊ မနတ်^{၁၆} တို့နှင့် ပတ်သက်၍ စဉ်းစားခဲ့ကြ သ လော။ အလာဟု သခင်မှာ သမီးများရှိပြီး သင်တို့မှာ သား များ ရှိရမည်လော။ ယင်းသို့ ဖြစ်ခြင်းမှာ အလွန် မမျှတ

သော ခွဲခြားမှု ဖြစ်ချေ၏။ ထိုနာမည်များမှာ သင်ကိုယ် တိုင်နှင့် သင့်မိဘများ မှည့်ခေါ်ထားခြင်း မျှသာ ဖြစ်၏။ အလာဟုသည် ၎င်းတို့ကို ကိုးကွယ်ရန် မည်သည့် ကျမ်းစာ ကိုမျှ ချမှတ်တော် မမူချေ (ကုရ်အာန်၊ ၅၃-၁၉-၂၃)။ ဟု ကြေညာလျက် အစ္စလမ်နှင့် မဆိုင်သော နတ်ဘုရားများကို ငြင်းပယ်သည့် စာပိုဒ် အသစ် များဖြင့် အစားထိုးလျက် နတ်ဆိုးစာဟု ဆိုသော ယင်း (ဖော်ပြပြီး) စာပိုဒ်ဟောင်း များကို ငြင်းပယ်ခဲ့ပြန်၏။

အစုအပြုံလိုက် သတ်ပစ်မည်

မိုဟာမက်သည် နောက်လိုက်များ တိုးပွားလာဖြင့် သည်း မခံနိုင်တော့ဘဲ တောင်းဆိုမှု များပြာလာ၏။ မက္ကာမြို့၏ ယေဘုယျဝါဒီ နတ်ဘုရား ကိုးကွယ်သူများနှင့် မိုဟာမက် တို့အကြား အငြင်းပွားမှုမှာ ပိုမို၍ ပြင်းထန်လာ၏။ တစ် နေ့တွင် မိုဟာမက်သည် ကာအဘာ ဘုရားကျောင်းသို့ ဝင် ပြီး ထိတ်လန့်ဖွယ် ခြိမ်းခြောက်မှုဖြင့် မက္ကာမြို့သူ မြို့သား တို့အား 'ငါ၏အသက်ကို ဆုပ်ကိုင်ထားသည့် အလာဟု၏ အမိန့်ဖြင့် ငါသည် သင်တို့အား အစုလိုက် အပြုံလိုက် သတ်ပစ်မည်'ဟု ကြုံးဝါး၏^{၁၇}။

မိုဟာမက်သည် အစတွင် မက္ကာမြို့သားများနှင့် ၎င်း တို့၏ အငြင်းပွားမှု၌ ဂျူးများနှင့် ခရစ်ယန်များက မိမိအား ထောက်ခံမည်ဟု မျှော်လင့်ခဲ့၏။ ယင်းသို့ မျှော်လင့်၍ ကိုရန်ကျမ်း၏ ကနဦး စာပိုဒ်များ၌ ဂျူးနှင့် ခရစ်ယန် များ အား မိတ်ဆွေအဖြစ် ပြဆိုထားသည်ကို ရှင်းလင်းစွာ တွေ့ နိုင်၏။ သို့ရာတွင် ဂျူးများသည် ၎င်းအား မယုံကြည်ဘဲ ဂျူးလူမျိုး ကဗျာဆရာများ ရေးသားသည့် ကဗျာ သီချင်း များကို ကြည့်ခြင်းဖြင့် ၎င်းအား အထင်အမြင် သေး ကြောင်း ရှင်းလင်းစွာ သိသောအခါ ကိုရန်ကျမ်းသည် ဂျူး များအား အလွန်အလွန် ရန်ငြိုးဖွဲ့လာ၏ (ကိုရန်၊ ၂:၆၁။ ၃:၁၀။ ၄:၁၆၀ . . . စသည်)။

မိုဟာမက်သည် နောင်အခါ ခရစ်ယန်များလည်း ၎င်း အား မထောက်ခံကြောင်း သိရသဖြင့် ခရစ်ယန်များအား လည်း ငရဲရောက်မည့်သူများ ဖြစ်ကြောင်း ကိုရန်ကျမ်း၌ ဖော်ပြ၏ (ကိုရန်၊ ၃:၁၀။ ၅: ၁၄။ ၅:၅၁ . . . စသည်)။

ပါးစပ် ဥပဒေများကို ပြင်ဆင်ပုံ

မူဆလင်များသည် နောင်အခါ ရှေးဦး ကိုရန်နှင့် နောက် ပိုင်း ကိုရန် နှစ်ရပ် ဆန့်ကျင် အငြင်းပွားမှု ဖြစ်ခဲ့၏။ အစ္စလမ် တွေးခေါ်သူများသည် ယင်း ပြဿနာကို ပယ်

^{၁၁} Alfred Guillaume, *Life of Muhammad*, Oxford University Press, 1955, p. 107.
^{၁၂} Quraishi ^{၁၃} Banu Hashemites

^{၁၇} Alfred Guillaume, *Life of Muhammad*, Oxford University Press, 1955, p. 107.

ဖျက်ဆီးနှင့် ပယ်ဖျက်ပြီး^{၁၅} အယူအဆဖြင့် ဖြေရှင်းခဲ့ကြ၏။ ယင်းယူဆပုံအရ ကိုရန်ကျမ်းတွင် ရှေးနောက် ဆန့်ကျင် သည့် နေရာများ၌ နောက်ကျသည့် စာပိုဒ်များက ရှေးကျ သည့် စာပိုဒ်များကို လွှမ်းမိုး၏။ နောက်တစ်မျိုး ဆိုမှု အလာဟု သခင်သည် အရင် ချမှတ်ပြီး သား စာပိုဒ်များကို ပြန်လည် ရုပ်သိမ်းသည်ဟု ဖြစ်၏။ ယင်းယူဆပုံအရ ဂျူး နှင့် ခရစ်ယန်များကို အရေးတယူ ဆိုခဲ့သော ရှေးဦး စာ ပိုဒ်များကို နောက်ကျမှ ချမှတ်သည့် မုန်းတီးသော စာပိုဒ် များက ပျက်ပြယ်စေသည်ဟု ဖြစ်ပြီး သည်းခံ ခွင့်လွှတ် သော စာပိုဒ်များကို သည်းမခံ ခွင့်မလွှတ်သော နောက်စာ ပိုဒ်များဖြင့် အစားထိုးသည်ဟု ဆိုလိုခြင်း၏။

မကြာခဏ ကိုးကားခံရသည့် 'ဘာသာတရား ကိုး ကွယ်မှု၌ အတင်းအကြပ် ပြုလုပ်စေခြင်း မရှိရ (ကိုရိန်၊ ၂: ၂၅)ဟူသော သည်းခံသည့် စာပိုဒ် အကြောင်းကို ပြော ဆိုရာ၌ ၂၆ ယောက်မြောက် ပုပ်ရဟန်းမင်း ဘင်နက် ဒစ်က 'ကျွမ်းကျင်သူများ၏ အဆိုအရ အဆိုပါ စာပိုဒ် သည် မိုဟာမက် အာဏာမရှိမီ ခြိမ်းခြောက် ခံနေရချိန်က ရေးခဲ့သည့် ရှေးအကျဆုံး ကိုရန်စာပိုဒ် ဖြစ်ဖွယ်ရှိ၏'ဟု ထောက်ပြထား၏။ ပုပ်ရဟန်းမင်း ထောက်ပြသကဲ့သို့ပင် ယင်းစကားရပ်သည် ဘာသာရေး စစ်ပွဲနှင့် ပတ်သက်၍ နောက်ပိုင်းကျမှ ကိုရန်ကျမ်း၌ ထည့်သွင်း မှတ်တမ်း တင် ခဲ့သည့် သင်ကြားချက်များနှင့် ဆန့်ကျင်လျက်ရှိ၏^{၁၆}။

အလာဟုမှ လွဲ၍ ခွင့်မပြု

မိုဟာမက်သည် မက္ကာမြို့သားတို့၏ ယေဘုယျဝါဒအား ငြင်းပယ်မှုကို စကားလုံးများဖြင့် သာမက အလုပ်နှင့်ပါ သက်သေပြခဲ့၏။ အေဒီ ၆၁၉-တွင် အများ လေးစားခံရ သည့် ဟာရှာမစ်လူမျိုးစု ခေါင်းဆောင်လည်း ဖြစ်၊ မိုဟာ မက်၏ ဦးလေးတော် မွေးစားဖခင်လည်း ဖြစ်သူ အဘူထ လစ်^{၁၇} သည် သေရာ ပညောင်စောင်းပေါ်၌ လည်းလျောင်း နေရ၏။ ထိုအချိန်၌ အခြားသော ကုရေရှီ(လူမျိုး) ခေါင်း ဆောင်များသည် ထိုအခြေအနေကို အခွင့်ကောင်းယူပြီး မိုဟာမက်နှင့် ပြန်လည် သင့်မြတ်ရန်၊ မူဆလင်များနှင့် မူ ဆလင် မဟုတ်သူများ အကြား ငြိမ်းချမ်းစွာ အတူတကွ ယှဉ်တွဲ နေထိုင်ရန် ကြိုးပမ်းခဲ့ကြ၏။ သို့ရာတွင် မိုဟာမက်

^{၁၅} the abrogating and the abrogated
^{၁၆} Pope Benedict XVI
^{၁၇} Faith, Reason and University: Memories and Reflections, September 12, 2006, http://www.vatican.va/holy_father/benedict_xi/speeches/2006/documents/hf_ben_xvi_spe_2006012_university-regensburg_en.html:
^{၁၈} Abu Talib

သည် ၎င်းတို့၏ တင်ပြချက် အားလုံးကို လက်မခံဘဲ မက္ကာမြို့သူ မြို့သားတို့သည် အလာဟုကိုသာ ခြွင်းချက်မဲ့ လက်ခံရမည် တစ်နည်း မိမိ၏ အယူဝါဒကိုသာ လက်ခံရ မည်ဟု တောင်းဆို၏။

အေဒီ ၆၂၂-တွင် အဘူထလစ်နှင့် ခဒီဂျာတို့ ကွယ် လွန်ပြီးနောက် မိုဟာမက်သည် မိမိအား အရှိန်အဝါဖြင့် ကာကွယ် ပေးနိုင်သည့် ပုဂ္ဂိုလ်များ မရှိတော့ကြောင်း သ တောပေါက်၏။ သို့ဖြင့် မိုဟာမက် ဦးဆောင်သည့် မူဆ လင် အုပ်စုသည် မက္ကာမြို့ ပြင်သို့ တိတ်တဆိတ် ထွက်ခွာ သွားကြလျက် မြောက်ဘက် မိုင် ၂၁၀ အကွာရှိ အိုအေစစ် ဖြစ်သည့် ယာသရစ်^{၁၉} မြို့သို့ ပြောင်းရွှေ့ နေထိုင်ကြ၏။

အစ္စလာမ်အစ ယာသရစ်က

ယာသရစ်မြို့ကား ဂျူးလူမျိုး အများစု နေထိုင်သောမြို့ ဖြစ် ပြီး^{၂၀} မက္ကာမြို့ကဲ့သို့ပင် သည်းခံ ခွင့်လွှတ်နိုင်သော မြို့ ဖြစ်၏။ ယာသရစ် မြို့သူမြို့သားတို့က မိုဟာမက်နှင့် ၎င်း ၏ ပိုဏ်းကို ပြောင်းရွှေ့ ဝင်ရောက် နေထိုင်သူများဟု ခေါ် ပြီး မိမိတို့မြို့၌ နေထိုင်ရန် ကြိုဆိုခဲ့ကြလျက် ဂျူးလူမျိုးများ က မိမိတို့ အချင်းချင်း အငြင်းပွား မှုများကို ဖြေရှင်း ပေးရန်ပင် မိုဟာမက်အား တောင်းပန်ကြ၏။ ယင်းသို့ ပြုမူ ခြင်းမှာ နောင်အခါ ဆိုးကျိုး များစွာကို ရရှိစေခဲ့သည့် မိုက် မဲသော တောင်းဆိုချက် ဖြစ်ခဲ့ချေ၏။ အကြောင်းကား မို ဟာမက်သည် ၎င်း၏ ကိုရန် စာပိုဒ်များကို အခြေခံလျက် မိမိကိုယ်ကို နိုင်ငံရေး အာဏာရှင်အဖြစ် တည်ဆောက်ရန် အခွင့်အလမ်း ပွင့်လင်း သွားခဲ့သောကြောင့်တည်း။

မကြာမီ ယာသရစ်မြို့အား တမန်တော်၏ မြို့တော်^{၂၁} အတိုကောက် 'မေဒီနာ' သို့မဟုတ် 'မြို့တော်'ဟု အမည် ပြောင်းလိုက်၏။ မြို့တော်(မေဒီနာ)ဟူသော အမည်မှာ ယ နေ့တိုင် ခေါ်တွင်ဆဲ ဖြစ်၏။ မိုဟာမက်တို့ အုပ်စု မက္ကာမှ ယာသရစ်မြို့သို့ ထွက်ခွာသည့် အေဒီ ၆၂၂၊ စက်တင်ဘာ ၉ ရက်နေ့ (9/11) သည် အစ္စလာမ် ဘာသာ စတင်သော နေ့ ဖြစ်၏။ ထိုသို့ သတ်မှတ်ခြင်းသည် အစ္စလာမ် ဘာသာ တွင် 'မေဒီနာ၌ အစ္စလာမ် နိုင်ငံရေး အုပ်ချုပ်မှု စတင်ခြင်း မှာ အလာဟု သခင်၏ ဘာသာတရားကို ကောင်းကင် တမန် ဂျီဗရီးလ်က မိုဟာမက်ထံသို့ ပထမဆုံး သယ်ယူလာ သည့် 'အတွေးအလျဉ်တွင် နစ်မြောခြင်းည'^{၂၂} ထက်ပင် အ ရေးကြီး ကြောင်း' ဖော်ပြ၏။ ယာသရစ်မြို့သည် ယင်းမြို့

^{၁၉} Yathrib
^{၂၀} Johnson, *A History of the Jews*, pp. 166-67.
^{၂၁} Medina an-Nabi
^{၂၂} Night of Qadr

ကား မိုဟာမက် စစ်အုပ်စု၏ နိုင်ငံရေးအရ အုပ်ချုပ်သည့် သင်္ဘောတစ်စင်းပေါ် မူဆလင်များ၏ ပထမဆုံးသော ဗလီ တည်ရှိရာ မြို့ ဖြစ်လာ၏။

ခြောက်နှစ်သမီး၏ အဖိုးလင်

မိုဟာမက်သည် အခြေအနေအရ လိုအပ်သည့်အခါတိုင်း ကိုရန်ကျမ်း စာပိုဒ်များအား ပယ်ဖျက်ခြင်း အသစ်ဖြင့် အစားထိုးခြင်းများ ပြုနိုင်သည်ကို အသုံးပြုလျက် ဘာသာရေး ခေါင်းဆောင်အဖြစ် မိမိ၏ နိုင်လိုမင်းထက် ပြုမူကို တရားဝင် ဖြစ်စေ၏။ မိုဟာမက်သည် မယားကြီး ခဒီဂျာ ကွယ်လွန်ပြီးနောက် ဇနီးမယား တစ်ယောက်မက ပိုယူရန် ဆုံးဖြတ်၏။ ထိုဆုံးဖြတ်ချက် အတိုင်း ကောင်းကင်တမန် ဂျီ ဗရီးလ်သည် မူဆလင်များအား မယား အများအပြား ယူရန် ခွင့်ပြုကြောင်း ရုတ်တရက် ကြေညာ၏။ ယင်းသို့ဖြင့် မိုဟာမက်အားလည်း ခွင့်ပြုပြီး ဖြစ်သွားလျက် ၎င်း၏ အသက် ငါးဆယ်ကျော် အရွယ်တွင် ၆-နှစ်သမီး အရွယ်ရှိ အိုင်ရှာ^{၂၀} အား မယားပြုခွင့် ရသွား၏။

မကြာမီ မိုဟာမက်သည် မိမိ မွေးစားသား၏ ဇနီးနှင့် မေတ္တာမျှပြန်သဖြင့် မွေးစားသားသည် ဖခင်အတွက် သူ့ဇနီးကို ကွာရှင်းပေးရ၏။ သို့ရာတွင် သွေးနီးသူနှင့် မေထုန် မှီဝဲခြင်းကို တားမြစ်သည့် အာရပ်တို့၏ ထုံးစံအရ မွေးစားသား၏ ဇနီးဟောင်းနှင့် လက်ထပ်ခွင့် မရှိချေ။ သို့ဖြင့် အလာဟု သခင်သည် မိုဟာမက်အား ထိုအမျိုးသမီးကို လက်ထပ်ရန် အမိန့်ပေးလေ၏။ ကိုရန်၌ 'ကွာရှင်းပြီး ဖြစ်လျှင် မွေးစားသား၏ ဇနီးမယားအား လက်ထပ်ရန် (အစ္စလာမ်ကို) အမှန်တကယ် ယုံကြည် သူများအဖို့ တရားဝင် ဖြစ်ရမည်။ အလာဟု၏ ဆန္ဒအတိုင်း ဆောင်ရွက်ရမည်။ အလာဟုသခင် ချမှတ်သော အမိန့်ကို ဆောင်ရွက်ခြင်း အတွက် တမန်တော် မိုဟာမက်အား မည်သူမျှ ပြစ်တင်ခြင်း မပြုရ (ကိုရန်၊ ၃၃:၃၇-၃၈)' ဟု ဆို၏။ ယင်းနောက် မိုဟာမက်တွင် ကလေးငယ် အိုင်ရှာ အပါအဝင် ဇနီး ၁၂-ယောက် ရှိသတည်း။

ဦးခေါင်းကို ဖြတ်ကြလော့

အာရပ်များသည် မခိုက်မဲခဲ့ကြချေ။ အများစုသည် မိုဟာမက်၏ ကိုရန်စာပိုဒ်များမှာ မည်မျှ အခွင့်အရေး ယူထားကြောင်းကို သဘောပေါက်ခဲ့ကြ၏။ မိုဟာမက်၏ ကိုရန်စာပိုဒ်များကို လိုက်ရေးရသူ စာကူးဆရာသည်ပင် အစ္စလာမ်ဝါဒကို စွန့်လွှတ်ပြီး မကြာမြို့သို့ ပြန်လာခဲ့၏။ သို့ရာတွင် အခြားသော လူအများစုကား အတင်း အကြပ်ဘာသာ ကူးပြောင်း စေခြင်းကို ခံကြရ၏။ 'ငါသည် မယုံကြည်သော သူတို့၏ နှလုံးအတွင်းသို့ အကြောက်တရားကို

^{၂၀} Aisha

ထည့်သွင်းမည်။ (အစ္စလာမ်ဘာသာကို) မယုံကြည်သူတို့၏ လည်ကုပ်များကို ခုတ်ဖြတ်ကြလော့။ ထိုအတူ ၎င်းတို့လက်ချောင်း များ၏ အဆစ်များကို တစ်ခုစီ ဖြတ်တောက်ကြလော့ (ကိုရန်၊ ၈:၁၂) ဟု ကိုရန်ကျမ်း၌ အတိအလင်း ကြေညာ၏။

မိုဟာမက်သည် မေဒီနာမြို့တွင် နေထိုင်လျက် မက္ကာနှင့် အခြား အာရပ်မြို့ငယ်များသို့ ကုလားအုပ်ဆွဲသော လှည်းများနှင့် ခရီးသွားကြသည့် အာရပ်ကုန်သည်များအား စတင်၍ ခြံခို လှူယက်၏။ ယင်း ခြံခိုလှူယက် ခြင်းများကို အာရပ် စကားဖြင့် ဂဘီ^{၂၁} ဟု ခေါ်ပြီး ယင်းစကားလုံးသည် နောင်အခါ ရာဇီယာ^{၂၂} ဟု ပြောင်းသွား၏။ မိုဟာမက်သည် ရာဇီယာ ၈၂ ခု လုပ်ကြံရာတွင် ၂၆ ခုကို ကိုယ်တိုင် ဦးဆောင်ခဲ့၏။ 'စစ်တိုက်ခြင်းမှာ သင်တို့ (မူဆလင်များ)၏ တာဝန်ဖြစ်၏။ သင်တို့ အများစုသည် စစ်တိုက်ခြင်းကို မနှစ်သက်ကြ (ကိုရန် ၂:၂၁၆)' ဟု ကိုရန်၌ ဆို၏။

အစ္စလာမ်မတိုင်မီ အာရပ်နိုင်ငံများ၌ အမျိုးသမီးများအား ညာတာထောက်ထားရန် စစ်ဥပဒေများ ရှိခဲ့၏။ သို့ရာတွင် မိုဟာမက်သည် ထိုစစ်ဥပဒေများကို ခဏခဏ ချိုးဖောက်၏။ ထိုစစ်ဥပဒေကို လိုက်နာပြီး ရန်သူ (မိုဟာမက်)သည် မိမိတို့ ပြုမူသကဲ့သို့ နည်းတူ ပြုမူလိမ့်မည်ဟု ရိုးသားစွာ တွေးမိကြသည့် ဆန့်ကျင်သူများသည် မိုဟာမက်၏ နှိမ်ကွပ်ခြင်းကို ခံကြရ၏။ ယင်းသည် ကိုလာကိုစကီ ညွှန်းလိုခဲ့သည့် ရှေးဦး နမူနာတစ်ခုလည်း ဖြစ်၏။ 'အတွေးအမြင်နှင့် ဘာသာရေး အာဏာရှင် အုပ်ချုပ်ရေး ပုံစံသည် အခြေခံအရ စစ်ပွဲပုံစံ အသွင်သို့ ပြောင်းလဲသွားခဲ့၏။ အဆိုပါ အုပ်ချုပ်မှုများသည် အလုံးစုံ အမှန်တရား (အစ္စလာမ်ဝါဒ အပေါ် မူဆလင်တို့၏ ယူဆထားချက်)ကို နိုင်ငံရေး အယူအဆအဖြစ် ဖန်တီးလိုက်သောကြောင့် မူဆလင်များသည် စစ်ဥပဒေများကို မလိုက်နာကြတော့ချေ။ သို့ပေးများအား ရက်စက်စွာ သတ်ပစ်ကြ၏။ ကင်းလွတ်ခွင့်ဟူသည် အလုံးစုံ အမှန်တရားအဖြစ် ဟန်ဆောင်ထားသော အစ္စလာမ် ဘာသာသို့ ကူးပြောင်းသူများ အတွက် သာလျှင် ဖြစ်၏'^{၂၆}။

ရက်စက်မှု ဘာသာရေး ခေါင်းဆောင်ဖြစ်

မိမိတို့၏ လားကုန်သည်များအား ကာကွယ်ရန် မက္ကာမြို့ သားတို့သည် လက်နက်ကိုင် အစောင့် အကြပ်များ ထားကြ၏။ အေဒီ ၆၂၄၊ မတ်လတွင် ဖြစ်ပွားသော ဘက်ဒရ်^{၂၇} တိုက်ပွဲ၌ မိုဟာမက် ဦးဆောင်သည့် မူဆလင် ၃၀၀ တို့

^{၂၁} gbazi   ^{၂၂} razzias
^{၂၆} Kolakowski, *Politics and the Devil*.
^{၂၇} Badr

သည် ၎င်းတို့ထက် အင်အား သုံးဆ ကြီးမားသည့် မက္ကာ လက်နက်ကိုင် အစောင့်အကြပ်တို့အား တိုက်ခိုက် အောင်မြင်ကြလျက် အရေးပါသည့် ကုရေရှီ လူမျိုးစုခေါင်းဆောင် အများအပြားကို ဖမ်းမိကြ၏။^{၂၀} ထိုစစ်ပွဲပြီးနောက် မိုဟာမက်ထံ အလျင်အမြန် ရောက်လာသည့် ကိုရန် စာပိုဒ်များအရ ယင်းစစ်ပွဲအတွင်း လုယက်ရရှိသည့် ပစ္စည်းအား လုံးကို မိုဟာမက် တစ်ဦးတည်း သိမ်းယူသွား၏။ ထို့ကြောင့် ‘လက်ရ ပစ္စည်းများနှင့် ပတ်သက်၍ သူတို့က မေးမြန်းကြလျှင် ယင်း လက်ရပစ္စည်းများကို အလာဟု အရှင်မြတ်နှင့် တမန်တော် မိုဟာမက် ပိုင်ဆိုင်၏ဟု ဖြေကြားလော့’ဟု ကိုရန် (၈:၁၀)၌ ဖော်ပြ၏။

မိုဟာမက်သည် ယင်းသို့ လုယက်ရုံဖြင့် မကျေနပ်သေးဘဲ ဖမ်းဆီးထားသည့် ကုရေရှီ ခေါင်းဆောင် အားလုံးကို သုတ်သင်ပစ်၏။ အကြောင်းမှာ ကိုရန်အရ ‘တမန်တော်သည် ကမ္ဘာမြေပြင်ကို တိုက်ခိုက်၍ မအောင်မြင်သေးသမျှ လက်ရ ဖမ်းမိသည့် စစ်သုံးပန်းများမှာ (အသက်ရှင်လျက်) မရှိသင့် (၈:၆၇)’သောကြောင့် ဖြစ်၏။ မေဒီနာမြို့မှ ကဗျာဆရာ တစ်ယောက်သည် ယင်းရက်စက်မှုနှင့် ပတ်သက်၍ သတ်ဖြတ်ခံရသည့် ခေါင်းဆောင်များအား ချီးကျူး ဂုဏ်ပြုကဗျာ ရေးသားသည်ထိ အလွန် မကျေနပ်ဖြစ်သွား၏။ ထိုကိစ္စအတွက် အစ္စလာမ်၏ တမန်တော် (မိုဟာမက်)သည် ကဗျာဆရာအား သတ်ဖြတ်စေ၏။

သတ္တိခဲ အမျိုးသမီး တစ်ယောက်သည် ကဗျာဆရာကို သတ်ခြင်းအတွက် မိုဟာမက်အား ဆန့်ကျင်ပြောဆိုသောအခါ မိုဟာမက်သည် ၎င်း၏ နောက်လိုက်များအား ထိုအမျိုးသမီးကိုလည်း အလျင်အမြန် သတ်ခိုင်း၏။ ‘အဘယ်သူသည် မာရဝန်၏ သမီးအား ဖျောက်ဖျက် ပစ်မည်နည်းဟု မိုဟာမက်က မေး၏။ သို့ဖြင့် ကျိုးနွံသူ နောက်လိုက် တစ်ဦးသည် ထိုအမျိုးသမီးအား သူမ၏ အိမ်သို့ ဝင်ရောက် သတ်ပစ်၏ (ကိုရန် ၈:၁၂)။

မိုဟာမက်တို့ အုပ်စု၏ ရက်စက်မှုများ

နောက်နှစ် အေဒီ ၆၂၅ မတ်လတွင် အူဟတ်တောင်^{၂၁} တိုက်ပွဲ၌ မက္ကာမြို့သားတို့သည် မိုဟာမက် ခေါင်းဆောင်သည့် စစ်တပ်ကို နှိမ်နင်းနိုင်ခဲ့၏။ ယင်းတိုက်ပွဲ ပြီးနောက် မကြာမီ ပေါ်ထွက်လာသည့် ကိုရန်စာပိုဒ် တစ်ခုအရ ယင်းသို့ ဖြစ်ခြင်းမှာ မူဆလင်များသည် မိုဟာမက်၏ စကားကို နားမထောင်ခြင်း၊ ပစ္စည်းများကို တပ်မက်ခြင်းတို့ကြောင့် ဖြစ်ကြောင်းသိရ၏ (ကိုရန် ၃:၁၅၂)။ ငြိမ်းချမ်း

^{၂၀} Guillaume, *Life of Muhammad*, Oxford University Press, 1955, pp. 675-76.
^{၂၁} Mount Uhud

စွာ နေထိုင်လိုကြသည့် မက္ကာမြို့သားတို့သည် မိုဟာမက်အား သင်ခန်းစာ တစ်ရပ် ပေးနိုင်ခဲ့ခြင်းကို ကျေနပ်နေကြပြီး ကံဆိုးသည့် ဆုံးဖြတ်ချက်ကြောင့် ဆက်လက် ချီတက်ပြီး မူဆလင်တို့၏ ဌာနချုပ်ကို ဖျက်ဆီးလျက် ယာသရစ်မြို့ကို မိုဟာမက်၏ ရက်စက်မှုမှ လွတ်မြောက်အောင် မဆောင်ရွက်ခဲ့ကြချေ။

နောက်နှစ်များတွင် မိုဟာမက်သည် အာရပ် လားကုန်သည်များအား ဆက်လက်၍ ခြံ့ခိုတိုက်လျက် အပြစ်မဲ့သူများအား အကြောင်းမဲ့ သတ်ဖြတ်လျက် ရှိ၏။ မိုဟာမက်က ‘တမန်တော်သည် သုံးပန်းများအား မိမိ၏ ရှေ့မှောက်၌ သတ်ဖြတ်ရမည်။ အလာဟု သခင်သည် အစ္စလာမ်ဘာသာရေး ပေါ်ထွန်းလာစေရန် ၎င်း(သုံးပန်း) တို့အား သတ်ဖြတ်စေလို၏’^{၂၂}ဟု ကြေညာ၏။

ဥပမာတစ်ခု . . မိုဟာမက်သည် ဘနုနာဒါ ဘဏ္ဍာတိုက်၌ ဖမ်းထားသည့် ယာသရစ်မြို့သား ဂျူးအမျိုးသား ကီနာနာ အယ်လ် ရာဘိုင်^{၂၃} ကဲ့သို့သော သာမန် လူအများကို နှိပ်စက် ညှဉ်းပန်းရန်လည်း အမိန့်ပေး၏။ ရင်ဘတ်၌ မီးတင်၍ ခံရသော်လည်း ရတနာသိုက် ရှိသည့် နေရာကို ဖော်ပြရန် ငြင်းဆိုသောအခါ ရာဘိုင်သည် ခေါင်းဖြတ်ခံရ၏။ ကိုရန်ကျမ်း၌ ဖော်ပြသည့်အတိုင်း ‘၎င်း(ရာဘိုင်) အား ဖမ်းဆီး၍ ချည်နှောင်ကြလော့။ အရှင်လတ်လတ် ငရဲမီးဖြင့် ရှို့ကြလော့။ ယင်းနောက် အတောင် ခုနစ်ဆယ် ရှည်သော သံကြိုးဖြင့် ချည်နှောင်ကြလော့။ အကြောင်းမူ သူ(ရာဘိုင်)သည် အမြင့်မြတ် ဆုံးဖြစ်သော အလာဟု သခင်အား မယုံကြည်ဘဲ ဆင်းရဲသူတို့အား ကျွေးမွေးရန် ဂရုစိုက်သောကြောင့် ဖြစ်၏ (ကိုရန်၊ ၆၉။၃၀-၃၅)။

မေဒီနာမြို့၌ မူဆလင်များနှင့် ဆက်သွယ်ခဲ့ကြသော်လည်း နောက်ပိုင်းတွင် အစ္စလာမ်ကို စွန့်လျက် ထွက်ပြေးခဲ့ကြသော ယူကီ^{၂၄} အရပ်မှ အမျိုးသား ရှစ်ယောက်တို့လည်း သေသည်ထိ နှိပ်စက်ညှဉ်းပန်း ခံခဲ့ကြရ၏။ မိုဟာမက်သည် ထိုအမျိုးသား ရှစ်ယောက်တို့အား ဖမ်းချုပ်ထားပြီး ၎င်းတို့၏ လက်များနှင့် ခြေများကို ဖြတ်ပစ်လျက် သဲကန္တာရထဲ၌ သေသည်ထိ စွန့်ပစ်စေ၏။ ယင်းလုပ်ရပ် အား လုံးမှာ ‘အလာဟု သခင်နှင့် ၎င်း၏ တမန်တော် မိုဟာမက်အား ဆန့်ကျင်ပြီး အစ္စလာမ်မြေ၌ အမိန့်ကို မနာခံသူများအား သတ်ဖြတ်ရမည်၊ သို့မဟုတ် လက်ဝါးကပ်တိုင် တင်ရမည်၊ သို့မဟုတ် ၎င်းတို့၏ လက်ခြေများကို လက်ယာလက်ဝဲ ဘက်လှဲ၍ ဖြတ်တောက်ရမည် (ကိုရန်၊ ၅: ၃၃)’ဟူသော ကိုရန်ကျမ်းနှင့် အညီဖြစ်၏။

^{၂၀} Guillaume, *Life of Muhammad*, Oxford University Press, 1955, p.327.
^{၂၁} Kinana al-Rabi ^{၂၂} Ukil

ကလေးငယ် ၇၀၀ ၏ ကံကြမ္မာ

မိုဟာမက်၏ အကြမ်းဖက် စိုးမိုးမှုကို ရပ်ဆိုင်းစေရန် အေဒီ ၆၂၆၊ မတ်လတွင် မက္ကာမြို့သားများ၊ ဂျူးများနှင့် အခြား အာရပ်မျိုးနွယ်များ၏ ညွန့်ပေါင်း စစ်တပ်သည် မေဒီနာမြို့သို့ ချီတက်ကြ၏။ ယင်းအုပ်စု နှစ်ခု ရင်ဆိုင် တိုက်ပွဲများ ဖြစ်၏။ ထရင့်ချ်^{၃၃} ဟုဆိုသော အဆိုပါစစ်ပွဲ၌ အရှုံးအနိုင် အဖြေမထွက်ခဲ့ချေ။ ယင်းနောက် မူဆလင် ဆန့်ကျင်ရေး ညွန့်ပေါင်း အဖွဲ့သည် ယင်းတို့ အချင်းချင်း မညီညွတ်မှုကြောင့် ပြိုကွဲပြီး မေဒီနာမြို့ကို သိမ်းယူခြင်း ကိစ္စ မအောင်မြင်ဘဲ ပြီးဆုံးသွားခဲ့၏။ မိုဟာမက်သည် ယာသရစ်မြို့ရှိ ၎င်းကို ဆန့်ကျင်သူများအား သုတ်သင် ရှင်းလင်းရန် ထိုအခွင့်အရေးကို အသုံးပြုသည့် အနေဖြင့် ထိုအရပ်ရှိ ဘနုကုရေ^{၃၄} ခေါ် အကြီးဆုံး ဂျူးလူမျိုးစု တစ် ခုလုံးကို လူမျိုးတုံး သတ်ပစ်၏။ အဆိုပါ လူမျိုးစု၏ အမျိုး သား အားလုံးမှာ အလာဟု တမန်တော်၏ အမိန့်အရ ခေါင်းဖြတ်ခံရလျက် ကလေးငယ် ၇၀၀ နှင့် အမျိုးသား အချို့လည်း ရက်စက်စွာ သတ်ဖြတ်ခံရ၏။ ယင်းအစုလိုက် သတ်ဖြတ်ခြင်းတွင် တမန်တော်ကြီး မိုဟာမက်ကိုယ်တိုင် တက်ကြွစွာ ပါဝင်ခဲ့၏။ အမျိုးသမီးများနှင့် ကလေးငယ် များကို ကျွန်အဖြစ် ရောင်းစားပစ်ခဲ့၏^{၃၅}။

စစ်ရပ်စဲရေးစာချုပ်ကို ချိုးဖောက်ခြင်း

အေဒီ ၆၂၈ မတ်လတွင် မိုဟာမက်သည် မက္ကာမြို့သား များနှင့် ၁၀-နှစ်ကြာ တိုက်ခိုက်မှု ရပ်စဲရေး သဘောတူ စာချုပ်ကို လက်မှတ်ထိုးခဲ့၏။ ယင်းသည် မိုဟာမက်အား ၎င်း၏ စစ်တပ်ကို ပြန်လည် စည်းရုံးပြီး အင်အား ပိုကြီး မားလာရန် အချိန်ရစေ၏။ အေဒီ ၆၃၀ ဇန်နဝါရီလတွင် မျှော်လင့်သည်ထက် ပို၍ စောစီးစွာ မိုဟာမက်သည် လူ အင်အား ၁၀၀၀၀ နှင့် မက္ကာမြို့သို့ ချီတက်နိုင်ခဲ့၏။ အင်း အား သာလွန်ပြီး ရက်စက် ကြမ်းကြုတ်သည့် မိုဟာမက်၏ စစ်တပ်ကြောင့် ကုရာရှီ လူမျိုးစု၏ ခေါင်းဆောင်လည်း ဖြစ်၊ မက္ကာစစ်တပ်၏ ဗိုလ်ချုပ်လည်း ဖြစ်သူ အသက် ၇၀ အရွယ်ရှိ အဘူဆုဖယန်^{၃၆} သည် ခုခံတိုက်ခိုက်ခြင်း မပြုဘဲ မိုဟာမက်အား အရှုံးပေးလိုက်ရ၏။ အဘူဆုဖယန်သည် မကြာမီ မက္ကာ နတ်ဘုရားများသည် မူဆလင်များအား နှိမ် နင်းနိုင်စွမ်း မရှိကြောင်း ကြေညာလျက် အလာဟု သခင် ကို လက်ခံရ၏။ (အဘူဆုဖယန် အစွလမ် ဘာသာသို့ ကူး ပြောင်းသွားခြင်းသည် မိုဟာမက်အား လွန်စွာ အကျိုးပြုခဲ့ ၏။ အကြောင်းမှာ အဘူဆုဖယန်၏ သားသည် အစွလမ်

^{၃၃} Trench ^{၃၄} Banu Qurayza
^{၃၅} Guillaume, *Life of Muhammad*, pp. 461-64.
^{၃၆} Abu Sufyan

ကမ္ဘာကို အေဒီ ၆၆၁ မှ ၇၅၀ ထိ အုပ်ချုပ်ခဲ့သော ဥမေ ယက်^{၃၇} မင်းဆက်ကို တည်ထောင်သူ ဘုရင် ဖြစ်လာသော ကြောင့်တည်း။)

မက္ကာမြို့ကို အောင်မြင်ပြီးနောက် မိုဟာမက်သည် ယင်း၏ ဘာသာရေး ခေါင်းဆောင် အဖြစ်ကို မေဒီနာမြို့မှ မက္ကာသို့ ယူဆောင်ခဲ့၏။ မိုဟာမက်သည် ကာအာဘာရှိ ရုပ်တုအားလုံးကို ပယ်ရှားလျက် ယင်း (ကာအာဘာ) ကို မူလကပင် ကောင်းကင်တမန် ဂျီဗရီးလ်က အလာဟု အ တွက် တည်ဆောက်ပေးခဲ့ကြောင်းနှင့် ယင်းသည် အစွလမ် ၏ ဘုရားကျောင်း ဖြစ်ကြောင်း ကြေညာ၏။ ယင်းနောက် မိုဟာမက်သည် အားလုံးသော နတ်ဘုရား ကိုးကွယ်သူ ပေ ဂန်များ၊ ဂျူးများနှင့် ခရစ်ယန်များအား သုတ်သင်ပစ်၏။ နောက်ထပ် နှစ်နှစ်အတွင်း မိုဟာမက်သည် အာရေဗျ ကျွန်းဆွယ် တစ်ခုလုံးကို အစွလမ် ဘာသာဖြင့် အစား ထိုးနိုင်ခဲ့၏။

မိုဟာမက် ကွယ်လွန်သော်

မိုဟာမက်သည် အေဒီ ၆၂၃၊ ဇွန်လ ၈ ရက်နေ့တွင် ကွယ် လွန်၏။ နောက်ထပ် နှစ်တစ်ရာအတွင်း ၎င်း၏ နောက် လိုက်များသည် အနောက်ဖက်တွင် ပါရီနီ^{၃၈} ခေါ် စပိန်နှင့် ပြင်သစ်အကြားရှိ တောင်ပေါ် နိုင်ငံများ၊ အရှေ့ဖက်တွင် အိန္ဒိယမြစ်ဝှမ်းဒေသထိ ယဉ်ကျေးသော ကမ္ဘာ့အစိတ်အပိုင်း အများစုကို တိုက်ခိုက် အောင်နိုင်ခဲ့ကြ၏။ ပါရှန်အင်ပါယာ သည် အစွလမ်အောက်သို့ အလျင်အမြန် ကျရောက်သွား ပြီး လုံးဝ သုတ်သင် ရှင်းပစ်ခြင်း ခံကြရ၏။ ဗစ်ဇန်တိန်^{၃၉} အင်ပါယာ တောင်ပိုင်း တစ်ဝက်နှင့် ဆီးရီးယား အောက် ပိုင်းထိ အစွလမ် အုပ်ချုပ်မှု အောက်သို့ ရောက်သွား၏။ အရှေ့အလယ်ပိုင်း ဒေသတစ်ခုလုံးနှင့် ယခင်က ခရစ်ယန် ဘာသာ ဝင်များ ဖြစ်ကြသည့် အာဖရိကတိုက် မြောက်ပိုင်း တစ်ခုလုံး မူလဆင်များ၏ တိုက်ခိုက်မှုကြောင့် နိုင်ငံအများ အပြား ပြိုကွဲ ပျက်စီးကုန်၏။

ထိုအချိန်ကား ယေရှုခရစ်အား ဘုရားသခင် အဖြစ် နှင့် သုံးမျိုးတစ်ဆူဘုရား တည်ရှိမှုတို့ကို ငြင်းဆိုလျက် ယုံကြည်မှု ပြင်းထန်သော ဘုရားကျောင်းများကို ပေါ် ပေါက်လာစေသည့် နှစ်ပေါင်း ၃၀၀ ပတ်လုံး အယူဝါဒ ဆိုင်ရာ အငြင်းပွားမှုကြောင့် ခရစ်ယန်များမှာ အင်အား ချိနဲ့နေချိန် ဖြစ်၏။ အာရိယန်၊ နက်စတိုရီယန်၊ မိုနိုဖီ၊ အီဘီယွန်နှင့် နာဇရီနီဟူသော ယုံကြည်မှု ပုံစံများသည် ရောမ၊ ကွန်စတန်တင်နိုပယ် သို့မဟုတ် ဗစ်ဇန်တိန် အင်ပါ

^{၃၇} Umayyad
^{၃၈} Pyrenees
^{၃၉} Byzantine

ယာ၏ အဓိကကျသည့် ဂရိနိုင်ငံများမှအပ အခြားသော ဒေသအများစု၌ အဓိက လွှမ်းမိုးသော ခရစ်ယန်ဝါဒ ဂိုဏ်း ကွဲများ ဖြစ်လာ၏။

အုပ်စုကွဲ ခရစ်ယန်တို့ မညီညွတ်ခြင်း

ယင်းဝါဒကွဲ အုပ်စုများအနက် အများစုသည် သုံးမျိုးတစ် ဆူဘုရား မရှိ၊ ယေရှုသည် ထာဝရဘုရား မဟုတ်ဘဲ ဘု ရား၏ တမန်မျှသာ ဖြစ်သည်ဟု ယုံကြည်ကြသဖြင့် အစ္စ လာမ်အား မိမိတို့နှင့် တူသည်ဟု ထင်ကြ၏။ ထို့ကြောင့် ယေရှုခရစ်အား ထာဝရဘုရားအဖြစ် မယုံကြည်ကြသည့် ဆီရီးယား၊ အာဖရိက မြောက်ဖျားဒေသ နှင့် စပိန်တို့သည် အစ္စလာမ်အား ဆန့်ကျင်ပြီး ခုခံကာကွယ်ရန် အားမထုတ် ခဲ့ကြပေ။ အေဒီ ၇၀၀ တွင် ခရစ်ယန်တို့သည် ယင်းတို့၏ နယ်မြေ တစ်ဝက်ထက် မနည်းကို ဆုံးရှုံးခဲ့ကြရ၏။ ဂရိအို သိုဒတ်ခ်စ်နှင့် ရိုမန် ကက်သိုလစ်ဟူသော သုံးပါးတစ်ဆူ ဘုရားကို ယုံကြည်သူ ခရစ်ယန်တို့သည်သာ အစ္စလာမ်၏ ကျူးကျော် မှုများကို ဆန့်ကျင်ခဲ့ကြ၏။

ဗစ်ဇန်တိန် အင်ပါယာ၏ မြို့တော် ကွန်စတန်တင်နို ပယ်သည် အေဒီ ၆၇၄-၆၇၈ တွင် တစ်ကြိမ်၊ အေဒီ ၇၁၇ တွင် တစ်ကြိမ် မူဆလင် အာရပ်တို့၏ ဝိုင်းရံခြင်းကို ခံရ ၏။ ဗစ်ဇန်တိန်တို့သည် နောက်ဆုံး ၁၄၅၃ တွင် တူရကီ အား အရှုံးမပေးမီ အချိန်ထိ မျိုးဆက် ၂၅ ဆက် ကြာ အောင် နှစ်ပေါင်း ၈၀၀ မျှ အစ္စလာမ်တို့၏ ရန်ကို ထိန်း ထားနိုင်ခဲ့ကြ၏။ ဗစ်ဇန်တိန် ယဉ်ကျေးမှု၏ အချက်အချာ ဖြစ်သည့် ဂရိတို့၏ သတ္တိနှင့် ခိုင်ကျည်သော ကွန်စတန် တင်နိုပယ်၏ အုတ်တံတိုင်းများသည် အရှေ့ဘက်မှ ကျူး ကျော်လာသည့် အစ္စလာမ်တို့၏ ရန်မှ ကျန်ဥရောပ တစ် တိုက်လုံးကိုပါ ကာကွယ်ပေးထားခဲ့၏။

ဥရောပတိုက်၏ ကျေးဇူးရှင်များ

အေဒီ ၁၆၈၃ တွင် မူဆလင် တူရကီတို့သည် ဥရောပ၏ အချက်အခြာ နေရာများသို့ ကျူးကျော် ဝင်ရောက် ခဲ့ သော်လည်း ပိုလန်၏ တတိယမြောက်ဘုရင် ဂျွန် ဆိုဗက် စကီ^{၉၀} သည် ယင်းတို့အား ဗီယင်နာမြို့တွင် နှိမ်နင်းနိုင်ခဲ့ ၏။ အေဒီ ၇၃၂ ခုနှစ်ကပင် (နှစ်ပေါင်း ၉၅၀ စော၍) ချားလ်စ် မာတဲလ်^{၉၁} နှင့် ၎င်း၏ ထက်မြက် သည့် ရှေးဦး ပြင်သစ် စစ်သားများသည် ဥရောပတိုက်၏ အနောက်ဖက် အတွင်းပိုင်းသို့ အစ္စလာမ်တို့၏ ကျူးကျော်မှုကို တိုးရံ^{၉၂} မြို့ တွင် ရပ်တံ့စေခဲ့ပြီး ဖြစ်၏။ ပြင်သစ်တို့သည် ပေဂန်ဝါဒီ (နတ်ဘုရားများ ကိုးကွယ်သူ)တို့အား သုံးပါးတစ်ဆူ ခရစ် ယန်များ အဖြစ်သို့ အေဒီ ၅၀၀ ဝန်းကျင်တွင် ကူးပြောင်း

^{၉၀} John III Sobieski   ^{၉၁} Charles Martel
^{၉၂} Tours

စေခဲ့ကြပြီး ဖြစ်၏။ အကယ်၍ ၎င်းတို့သည် ဂိုသ်^{၉၃} နှင့် ဗန်ဒေါလ်များ ကဲ့သို့သော အာရီယန် လူမျိုးများ ဖြစ်ခဲ့ကြ လျှင် ကမ္ဘာ့သမိုင်းသည် များစွာ တစ်မျိုးတစ်ဖုံ ခြားနား သွားနိုင်၏။

တိုးရံမြို့၌ မူဆလင် စစ်သားများနှင့် ထိပ်တိုက် မ တွေ့ဆုံမီ ချားလ်စ် မာတဲလ်သည် ၎င်း၏ စစ်သားများအား မည်သို့ ပြောဆိုသည်ကို ကျွန်ုပ် မသိပေ။ သို့ရာတွင် ၂၆ ယောက်မြောက် အမေရိကန် သမ္မတ သီအိုဒိုရို ရုစ်ဗဲတ်ကို ထောက်ခံသူများ ပြောဆိုသကဲ့သို့ 'ငါတို့သည် အာမာဂင် ဒန် (လူကောင်းနှင့် လူဆိုးတို့၏ နောက်ဆုံး တိုက်ပွဲ)ကို ထောက်ခံ၏။ ငါတို့သည် ထာဝရဘုရားအတွက် တိုက်ပွဲ ဝင်ကြခြင်း ဖြစ်၏'^{၉၄}ဟု ဖြစ်လိမ့်မည်။ သို့မဟုတ် ယင်း သည် မိမိကိုယ်ကို ကာကွယ်ရန် ရိုးရှင်းသော တောင်းဆိုမှု ပင် ဖြစ်လိမ့်မည်။ ယင်းသည် မူဆလင်များနှင့် ကျွန်ုပ် တို့အား တူညီသော တန်ဖိုးကို ပေးလျက် တူညီသော ထာ ဝရဘုရားကို ယုံကြည်သော ယနေ့ အမေရိကန် သမ္မတ အိုဗားမား ပြောဆိုပုံမျိုး မဖြစ်နိုင်သည်မှာ သေချာပါ၏။

အစ္စလာမ်အပေါ် သီအိုဒိုရို ရုစ်ဗဲတ်၏ အမြင်

တက်ဒီ (သီအိုဒို) ရုစ်ဗဲတ်သည် အနောက်တိုင်း ယဉ်ကျေး မှု ဆက်လက် ရှင်သန်ခြင်းအတွက် တိုးရံနှင့် ဗီယင်နာမြို့ အောင်ပွဲများ၏ အရေးပါမှုကို နားလည်ခဲ့၏။ 'အာရှနှင့် အာဖရိက၏ အေဒီ ခုနှစ်ရာစု ခရစ်ယန်များသည် မိမိ ကိုယ်ကို စစ်မတိုက်ရန် သင်ကြားပြီး မူဆလင်တို့ကား စစ် တိုက်ရန် သင်ကြားခြင်းဟူသော အကြောင်းကြောင့် ယခု အချိန်၌ ခရစ်ယန်ဝါဒသည် အာရှ၊ အာဖရိက တိုက်သား တို့၏ ယုံကြည်မှုပုံမျိုး မဟုတ်ချေ။ ဥရောပ တိုက်သားတို့ သည် ပြန်လည် တိုက်ခိုက်ကြသော ကြောင့်သာလျှင် ခရစ် ယန် ဘာသာသည် ဥရောပတိုက်၌ မပျောက်ကွယ်ဘဲ ရှိခဲ့၏'ဟု သီအိုဒိုရို ရုစ်ဗဲတ်သည် ၁၉၁၆ ခုနှစ်တွင် ၎င်း၏ 'Fear God and Take Your Own part' အမည်ရှိ စာအုပ်၌ ရေးသားခဲ့၏။ ရုစ်ဗဲတ်က မဟာမေဒင်တို့ လုံးဝ ခြယ်လှယ် နေသည့် နေရာတိုင်း၊ ခရစ်ယန်တို့က ၎င်းတို့အား လက် နက်ဖြင့် မတုံ့ပြန်နိုင်သည့် နေရာတိုင်း၊ ခရစ်ယန် ဘာသာ သည် လုံးဝ ကွယ်ပျောက်သွားခဲ့ပြီး ဖြစ်၏။ ချားလ်စ် မာတဲလ်၏ ထုနှက်မှုနှင့် ဘုရင် ဆိုဗက်စကီ၏ သံလျက်တို့ ကို ကြည့်၍ မဟာမေဒင် ကျူးကျော်သူများ တိုက်ခိုက် သ

^{၉၃} Goths
^{၉၄} Theodore Roosevelt, 'A Confession of Taith', speech delivered at Chicago, IL, August 6, 1912, http://www.cooperativeindividualism.org/rooseveltttheodore_onthehaldquestion.html.

ကဲ့သို့ ခရစ်ယန်တို့လည်း တိုက်ခိုက်နိုင်သည်။ တိုက်ခိုက်လိမ့် မည် ဟူသည်ကို ပြနိုင်ခြင်းဟူသော အချက်ကြောင့် ခရစ် ယန်ဘာသာသည် ဥရောပတိုက်၌ အန္တရာယ် ကင်းဝေး ခဲ့ခြင်း ဖြစ်၏^{၅၅}။

ထို့နောက် ရုတ်တရက်သည် ဘာသာတရား အားလုံး တူညီသော ရွှေစည်းမျဉ်းကို ပေးဝေ၏ (အဓိပ္ပာယ်မှာ . . ကျွန်ုပ်တို့အား ပြုသည့်အတိုင်း တဖက်သားအပေါ် ကျွန်ုပ် တို့က ပြုရမည်ဟူလို) ဟု ယုံကြည်သူများ ဆင်ခြင်ဖွယ် အ တွေးအမြင် တစ်ရပ်ကို ဖော်ပြခဲ့၏ . .

ဘာသာရေး အားလုံးမှာ အတူတူဖြစ်၏ဟု ဖော် ပြချက် ပြုခြင်းသည် နိုင်ငံရေး ပါတီအားလုံးမှာ အတူ တူဖြစ်၏ဟု ဆိုသကဲ့သို့ အဓိပ္ပာယ် မရှိ ခေ။ အချို့သော ဘာသာရေးနှင့် ယုံကြည်မှုပုံစံ သည် လူသား ဘဝအတွက် အဆင့်မြင့် တန်ဖိုး ကို ပေးပြီး အချို့ကား နိမ့်ကျသော တန်ဖိုးကို ပေး၏။ ကျွန်ုပ်တို့၏ မျက်မှောက် အချိန်သည် ယ ခင် အမေရိကန် မျိုးဆက်များကဲ့သို့ ဤနိုင်ငံအား ခမ်းနားမှုကို ပေးခဲ့သည့် ဥပဒေ၏ ရှေ့မှောက်၌ တန်းတူ ညီမျှခြင်းကဲ့သို့သော ယုံကြည်မှုနှင့် တန် ဖိုးများကို ကာကွယ်ခိုန် ရောက်ပြီ ဖြစ်၏။ . . . ယနေ့ ဥရောပ၊ အမေရိကနှင့် ဩစတြေးလျတို့၌ ဤကဲ့သို့သော လူမှုရေး တန်ဖိုးများ ရှိနေခြင်းမှာ နှစ်ထောင်ပေါင်း များစွာအတွင်း ဥရောပ ခရစ် ယန်များ၌ အာရုံနှင့် အာဖရိကရှိ ခရစ်ယန်များ မလုပ်ခဲ့သော (ဆိုလိုသည်မှာ မူဆလင်တို့၏ ကျူး ကျော်မှုကို ပြန်လည် နှိမ်နင်းရန် ပျက်ကွက်ခဲ့ သော) စစ်တိုက်ခြင်း ကဲ့သို့သော စွမ်းရည်ကို ပိုင် ဆိုင်ခဲ့သောကြောင့် သာလျှင် ဖြစ်၏^{၅၆}။

ဟစ်တလာ ကြိုက်သော အစ္စလာမ်မူဝါဒ

အစ္စလာမ်ဘာသာသည် ကျွန်ုပ်တို့အပေါ် အခြားသူများအား ပြုစေချင်သကဲ့သို့ ကျွန်ုပ်တို့က ယင်းတို့အပေါ် ပြုမှု ရမည် ဟု သင်ကြားသော ဘာသာရေး မဟုတ်။ ယင်းအစား အစ္စ လာမ်သည် နိုင်ငံရေးအရ ကမ္ဘာကို လွှမ်းမိုးရန် ရည်ရွယ် သည့် အကြွင်းမဲ့ အာဏာရှင် စနစ်သာ ဖြစ်၏။ နာဇီများ လည်း အစ္စလာမ်အတွင်းရှိ နှီးစပ်သော ညာဉ်ဆိုး တစ်ခုကို အသိအမှတ် ပြုခြင်းဖြင့် ထိုအချက်ကို နားလည်ခဲ့၏။ ဂျာ မန် အာဏာရှင် အဲဒေါ့ ဟစ်တလာသည် အေဒီ ၇၃၂ ခု နှစ်က တိုးရ်မြို့တွင် ဂျာမန်နှစ် ပြင်သစ် စစ်သားများက မူ

^{၅၅} Theodore Roosevelt, *Fear God and Take Your Own part*, Geore H. Doran Company, 1916.
^{၅၆} *Ibid*

ဆလင်တို့အား အောင်မြင် ခဲ့ပုံကို သိထား၏။ ဟစ်တလာ က ‘အကယ်၍ ချားလ်စ် မာတလ်သည် (မူဆလင်များကို) မအောင်မြင်ခဲ့လျှင် ကျွန်ုပ်တို့သည် သူရဲကောင်း ဝါဒကို အားပေးပြီး အနက်ရောင် စစ်သားများ အတွက်သာလျှင် ခုနစ်ခုမြောက် ကောင်းကင်ဘုံကို ဖွင့်ထားသော မူဆလင် များ အဖြစ်သို့ သွတ်သွင်းခြင်း ခံရပြီး ဖြစ်မည်။ ယင်းသို့ ဖြစ်မှု ဂျာမန် လူမျိုးတို့သည် ကမ္ဘာကို တိုက်ခိုက် အောင် မြင်ပြီး ဖြစ်လိမ့်မည်။ ဂျာမန်များအား ထိုသို့ ပြုခြင်းမှ တား ဆီးခဲ့သည်မှာ ခရစ်ယန် ဝါဒသာတည်း’ဟု ၎င်း၏ အနီး နေများအား ပြောခဲ့ဖူး၏^{၅၇}။

နာဇီဂျာမနီ၏ လက်နက်ရေးရာ ဝန်ကြီး ဖြစ်ခဲ့သူ အဲလ်ဘတ် စပီးယား^{၅၈} က ၎င်း၏ နေ့စဉ်မှတ်တမ်းတွင် ‘ဟစ်တလာသည် ဂျာမနီသို့ မိုဟာမက် ရောက်မလာခဲ့ခြင်း အတွက် အာရပ်လူမျိုးများ ကိုယ်စား စိတ်မကောင်း ဖြစ် ခဲ့သည်’ဟု ရေး၏။ ဟစ်တလာက စပီးယားအား ‘မှားယွင်း သော ဘာသာတရား ရှိခြင်းအတွက် ငါတို့မှာ ကံမကောင်း ခေ။ မိမိတို့မှာ အဘယ်ကြောင့် သည်းခံခြင်းနှင့် ပျော့ညံ့ ခြင်းများ ရှိသည့် ခရစ်ယန်ဘာသာ ဖြစ်ခဲ့ရသနည်း’^{၅၉} ဟု လည်း ဆို၏။

ထိုအတူ ဟစ်တလာနှင့်တွဲခဲ့သူ ခေါင်းဆောင် ဟိန်း ရစ်ချ် ဟင်းမလား ကလည်း ၎င်းယုံကြည်သူ အနိပ်သည် ဖဲလစ်စ် ကာစတင်အား ‘၎င်း(ဟင်းမလား)က ဘုရင် ဆို ဗက်စကီက ၁၆၈၃ ခုနှစ်တွင် ဗီယင်နာ ဂိတ်များ၌ မူဆ လင် တူရကီတို့အား တားဆီးနိုင်ခဲ့ခြင်း အပေါ် ဆန့်ကျင် ကြောင်း ဆို၏’^{၆၀}။ အစ္စလာမ်၏ ဂျီဟဒ် (ဘာသာရေးစစ်ပွဲ) ဆင်နွှဲစဉ် သေဆုံးသွားသော မူဆလင်များသည် ကောင်း ကင်ဘုံသို့ တိုက်ရိုက် ရောက်သွားပြီး ချောမော လှပသည့် အမျိုးသမီးများနှင့် ထာဝရ မေထုန်မှီဝဲရသည် ဆိုသော မိုဟာမက်၏ ဟောပြောချက် (ကိုရန် ၄၄:၅၄၊ ၅၂:၂၀)ကို ရည်ရွယ်ပြီး ဟင်းမလားက ဤသို့ ကြေညာခဲ့၏ . . .

‘ဤ (ကိုရန်ကျမ်း ဖော်ပြချက်)သည် စစ်သားတစ် ယောက် နားလည်သော ဘာသာစကားတစ်ခု ဖြစ်၏။ စစ် သားသည် နောင်ဘဝတွင် ယင်းသို့သော အခြင်းအရာဖြင့်

^{၅၇} Adolf Hitler, August 28, 1942. *Quoted in Hitler's table Talk; 1941-1944*, trans. N. Cameron and R. H. Stevens, p. 667.
^{၅၈} Albert Speer
^{၅၉} Albert Speer, *Inside the Third Reich*, Chapter 6.
^{၆၀} Himmler to Kersten, December 1, 1942, in Felix Kersten, *Totenkopf und True: Heinrich Himmler obne Uniform*, pp. 206-8.

ကြိုဆိုခံရမည် ဖြစ်ကြောင်း ယုံကြည်သောအခါ သူသည် မိမိ၏ အသက်ကို စွန့်လိုစိတ် ရှိမည်။ စစ်ပွဲသို့ သွားရန် စိတ်ဆန္ဒ ပြင်းပြလိမ့်မည်။ သေရမည်ကို ကြောက်မည် မဟုတ်။ ယင်းကို ကျောက်ခေတ် အယူအဆဟုဆိုပြီး သင် ရယ်သွန်းသွေး နိုင်သော်လည်း ယင်းသည် နက်ရှိုင်းသော အသိပညာကို အခြေခံ၏။ ဘာသာရေးသည် လူတစ်ဦး (နားလည်သော) ဘာသာစကားကို ပြောဆိုရပါမည်^{၅၀}။

ဘာလင်ရှိ ဂျာမန် ပြည်ထောင်စု စောင့်ကြည့်ရေး မှတ်တမ်းများ အရ ဂျာမန် ကာကွယ်ရေးတပ်ဖွဲ့ ခေါင်း ဆောင်သည် 'အစ္စလာမ်ဝါဒအား လက်တွေ့ အသုံးတည့် ပြီး စစ်သားများအား သနားကြင်နာသော ဘာသာ တရား ဖြစ်ကြောင်း၊ အကြောင်းမှာ ယင်း(အစ္စလာမ်)သည် စစ်ပွဲ တွင် ကျဆုံးသွားသော စစ်သားများအတွက် ကောင်းကင် ဘုံကို ရမည်ဟု ကတိပေးသောကြောင့် ဖြစ်၏'ဟု ဆို ကြောင်း အတည်ပြု၏^{၅၁}။

ဇနီး ၄-ယောက်ရှိသူ ပညာရှင်၏ ဟောကိန်း

တစ်ပြိုင်နက် ဇနီးမယား အများအပြား ယူခြင်းကို နာဇီ ဂျာမနီတို့ နှစ်သက်ခြင်းမှာလည်း ယင်းတို့ အနေဖြင့် အစ္စ လာမ်ကို နှစ်သက်ခြင်းဟူသော အကြောင်းကြောင့်ပင် ဖြစ် ၏။ 'မိန်းမများသည် သင်တို့၏ လယ်ကွင်းများ ဖြစ်ကြ၏။ သို့ဖြစ်၍ သင်တို့သည် သင်တို့၏ လယ်ကွင်းများသို့ သွား ကြလျက် စိတ်ဆန္ဒ ရှိသည့်အတိုင်း ပြုကြလော့'ဟု ကိုရန် ကျမ်း (၂:၂၂၃)၌ ဆို၏။ မူဆလင်များအား အလွန် ကရု ဏာသက်စွာ ရေးသား ပြောဆိုခဲ့သူ ဗြိတိသျှလူမျိုး ပါ မောက္ခ မာဗင်ဟစ်စကတ်^{၅၂} က ၁၉၉၃ တွင် ရေးသော Some to Mecca Turn to Pray စာအုပ်၌ 'ဂုဏ်ထူးဆောင် ဘွဲ့တစ်ခုနှင့် ဗြိတိသျှ တက္ကသိုလ်တစ်ခုမှ ပီအိတ်ချ်ဒီဘွဲ့ ရထားသည့် အဆင့်မြင့် ဂုဏ်သိက္ခာရှိ မူဆလင် အဖိုးအို တစ်ယောက်သည် အယာတိုလာ၏ စစ်လိုလားသည့် ဟန် ပန်မျိုး အရိပ် အယောင်မျှ မရှိ။ ၎င်းသည် တင်းကျပ်စွာ လိုက်နာသော၊ စည်းကမ်းရှိသော မူဆလင် တစ်ယောက် သာဖြစ်၏'ဟု ၎င်း၏ အပေါင်းအသင်း တစ်ယောက်ကို ရည်ညွှန်းခဲ့ဖူး၏။ အဆိုပါ လူကြီးလူကောင်း ဆိုသူမှာ ဇနီး လေးယောက် ရှိ၏။

ထိုသူ (ပီအိတ်ချ်ဒီ ဘွဲ့ရဆိုသူ)သည် အစ္စလာမ်၏ အနာဂတ်နှင့် အစ္စလာမ်သည် လူအားလုံး ကိုးကွယ်သည့် ဘာသာရေး ဖြစ်လာခြင်းဖြင့် အစ္စလာမ်အင်ပါရာ ပြီးပြည့်

^{၅၀} Felix Kersten, *Totenkopf und True: Heinrich Himmler obne Uniform*, p. 203.
^{၅၁} Pteer Longeric, *Heimrich Himmler: Biographie*, p. 277.
^{၅၂} Mervin Hiskett

စုံခြင်းတို့မှာ မူဆလင်တို့၏ ဇနီးမယား အများအပြား ယူ နိုင်သည့် ဥပဒေကို ထိန်းသိမ်းခြင်းအပေါ် များစွာ တည်မှီ ကြောင်း အဆိုပြုခဲ့၏^{၅၃}။ ထိုနည်းအတိုင်း နာဇီ ခေါင်း ဆောင် ဟင်းမလားသည် ၎င်း၏ တိုက်ခိုက်ရေး တပ်ဖွဲ့ဝင် အား အာရီယန် ကလေးတွေ များနိုင်သမျှ များပြားလာ ရန် အားပေးခဲ့၏^{၅၄}။

နာဇီ ဂျာမနီများလည်း အစ္စလာမ်၏ လူသား မဆန် ခြင်းနှင့် ဂျူးလူမျိုးများအား လူမျိုးတုံး သတ်ဖြတ်ခြင်းတို့ အ တွက် ချီးမွမ်းစကား ဆိုခဲ့သည်မှာ အံ့ဩဖွယ် မလိုချေ။ ကို ရန်၌ 'ငါတို့သည် ဂျူးများအား စက်ဆုပ်ဖွယ် ဝက်များ အဖြစ် ပြောင်းလဲခဲ့ပြီး ဖြစ်၏ (ကိုရန် ၇:၁၆၆)။ ငါတို့သည် ဂျူးတို့အား 'သင်တို့ကို စက်ဆုပ်ဖွယ် ဝက်သတ္တဝါ များအ ဖြစ်သို့ ပြောင်းပစ်မည်'ဟု ဆိုကြ၏ (ကိုရန် ၂:၆၅)။ 'ဂျူး တို့အား ဝက်များနှင့် ငန်းများ အဖြစ်သို့ ပုံစံ ပြောင်းပစ်၏ (ကိုရန် ၅:၆၀)'စသည်ဖြင့် ညွှန်ကြားပြီး ဖြစ်၏။

နာဇီ-အစ္စလာမ် တူညီမှုများ

နာဇီဝါဒနှင့် အစ္စလာမ်ဝါဒတို့၏ နှစ်သက်ပုံ တူညီခြင်းမှာ သဘာဝကျ၏။ ၁၉၂၀-၁၉၃၀ ခုနှစ်များအတွင်း အရှေ့ အလယ် ပိုင်းဒေသ ဂျူးဆန့်ကျင်ရေး အစီအစဉ် များစွာတို့ ကို ဦးဆောင်သူ ဘာသာရေး ခေါင်းဆောင် ယေရုဆလင် မြို့သား မိုဟာမက် အမင်း အယ်လ် ဟတ်ဆိုင်နီ^{၅၅} သည် ၁၉၄၁ တွင် ဘာလင်ရှိ ဟစ်တလာနှင့် ဟင်းမလားတို့ထံ သွားရောက် လည်ပတ်ခဲ့၏။ ဂျူးတို့အား မီးလောင်တိုက် သွင်း၍ သတ်ဖြတ်မှု၌ ကွပ်ကဲသူ အဲဒေါ့ အိချ်မန်း^{၅၆} သည် မိုဟာမက် အမင်း ဟတ်ဆိုင်နီအား ပိုလန်နိုင်ငံ အနောက် တောင်ပိုင်းရှိ အောက်ချ်ဗစ်^{၅၇} မြို့သို့ အလည်အပတ် ခေါ် သွားပြီး လူသတ် ဓာတ်ငွေ့ ခန်းများကို ပြသခဲ့၏။

စစ်ကြီးပြီးနောက် နျူရင်ဗတ်မြို့ တရားရုံး၌ ဟင်းမ လား၏ အကြံပေးအရာရှိ ဒိုင်ယက်တာ ဝစ္စလီဆင်နီက 'ဘာသာရေး ခေါင်းဆောင် မိုဟာမက် ဟတ်ဆိုင်နီသည် ဥရောပရှိ ဂျူးများကို စနစ်တကျ သုတ်သင်သည့် အဦးဆုံး ပုဂ္ဂိုလ်များ၌ ပါဝင်ပြီး၊ အဆိုပါ စီမံကိန်းကို အကောင် အ ထည် ဖော်ရာ၌ အိချ်မင်းနှင့် ဟင်းမလားတို့၏ အကြံ ပေးပုဂ္ဂိုလ် ဖြစ်ကြောင်း၊ ၎င်းသည် အိချ်မင်း၏ အရင်းနှီး

^{၅၃} Mervyn Hiskett, *Some to Mecca Turn to Pray: Islamic Values in the Modern World*, Claridge Prss, 1003, p. 117.
^{၅၄} Felix Kersten, *Totenkopf und True: Heinrich Himmler obne Uniform*, p. 228.
^{၅၅} Mohammad Amin Al-Husseini
^{၅၆} Adolf Eichmenn ^{၅၇} Auschwitz

ဆုံး မိတ်ဆွေဖြစ်ပြီး ဂျူးသုတ်သင်ရေးကို အလျင်အမြန် ဆောင်ရွက်ရန် အစဉ်မပြတ် လှုံ့ဆော်ပေးသူ ဖြစ်ကြောင်း^{၅၉} ဝန်ခံခဲ့၏။^{၆၀}

ဟတ်တလာ၏ တရားဝင် အတ္ထုပ္ပတ္တိကို ရေးသားခဲ့ပြီး ဟတ်တလာ၏ နှစ်သက်ခြင်း ခံရသူ ဂျာမန် ပညာရှင် ဂျို ဟမ်းဗန်လီယာ သည်လည်း အစွဲလမ်းကို အလွန် ချီးမွမ်း ကြောင်း ထပ်ခါထပ်ခါ ပြောကြားခဲ့၏။ ‘မိုဟာမက်၏ ဂျူး များအား ရန်လို မုန်းတီးမှုသည် အကျိုးသက်ရောက်မှု တစ် ခုရှိခဲ့၏။ ယင်းမှာ အရှေ့တိုင်း ဂျူးများ၏ ကျောရိုး ကျိုး သွားခဲ့ခြင်း ဖြစ်၏။ အကယ်၍ ကျန်ကမ္ဘာသည် အလားတူ စီမံကိန်းတစ်ခု ရှိခဲ့လျှင် ယနေ့ ကျွန်ုပ်တို့၌ ဂျူးပြဿနာ ရှိမည် မဟုတ်’ဟု ဗန်လီယာက ရေးခဲ့၏။ ‘ဘာသာရေး တစ်ခု အနေဖြင့် အစွဲလမ်းသည် ကမ္ဘာအတွက် ထာဝရ အကျိုးပြုခဲ့၏။ ယင်းသည် ဂျူးရန်ကြောင့် ကြောက်ရွံ့နေရ သော အာရပ်တို့၏ အောင်မြင်မှုကို ကာကွယ် ပေးခဲ့၏။ လူအများ၏ အဆင့်မြင့် ယဉ်ကျေးမှုအတွက် နည်းလမ်းကို ဖွင့်ပေးသော စင်ကြယ်သည့် ဘာသာရေးတစ်ခုက ယေ ဟောဝါ၏ သင်ကြားမှု အောင်နိုင်ခဲ့၏။^{၆၀}

စစ်ပွဲပြီးနောက် ဗန်လီယာသည် အီဂျစ်တွင် နေထိုင်ခဲ့ လျက် ၁၉၆၃ ခုနှစ်တွင် ၎င်း ကွယ်လွန်သည်ထိ အီဂျစ် သတင်းဌာနတွင် လုပ်ခဲ့၏။ ၎င်းသည် အစွဲလမ်းဘာသာသို့ ကူးပြောင်းခဲ့ပြီး ယင်း၏ အမည်ကိုလည်း ယင်း၏ မိတ် ဆွေ ခေါင်းဆောင် ဟာဂျီ အမင်း ဟတ်ဆိုင်နီအား ဂုဏ်ပြု သည့် အနေဖြင့် ပြောင်းခေါ်ခဲ့၏။^{၆၁}

အိုဗားမာအပေါ် စာရေးသူ၏ အမြင်

ကျွန်ုပ်တို့၏ အမျိုးသားရေး ပုံသဏ္ဍာန်အပေါ် အစွဲလမ်း ဘာသာ လွှမ်းမိုးမှုကို ကာကွယ်ပြီး ချားလ်စ် မာတလ် နှင့် ဘုရင် ဆိုဗစ်စကီ တို့အား အနောက်တိုင်း ယဉ်ကျေးမှုကို

^{၅၉} Quoted in David G. Dalin, 'Hitler's Mufti', First Things| A Journal of Religion, Culture, and Public Life, August/September 2005, <http://www.firstthings.com/article/200701/hitler-8217smufti-29>.

^{၆၀} Quoted in Jeffrey Hertz, *The Jewish Enemy: Nazi Propaganda During World War II and the Holocaust* (Harvard University Press 2006, p. 181).

^{၆၁} John von Leers in a letter to the American Nazi H. Keith Thompson, November 1957. Quoted in Andrew Bostom, 'Tariq Ramadan's Appointment at Leiden Uni: An Insult to Huizinga's Anti-Nazi Legacy,' Islam Watch, November 8, 2007, <http://www.islamwatch.org.Bostom.TariqRamadanat-Leiden-University.htm>.

ကာကွယ်ခဲ့သော သူရဲကောင်းများအဖြစ် ချီးကျူးသော ကျွန်ုပ်တို့^{၆၂} နှင့် အခြား မျိုးချစ်များအား ဖက်ဆစ်ဝါဒီ နာဇီ ဝါဒီများအဖြစ် စွပ်စွဲခြင်းမှာ အထင်နှင့် အမြင် တစ်ခြား စီသာ ဖြစ်၏။ နာဇီ ဖက်ဆစ်များအဖြစ် ပြောဆိုရမည်မှာ အစွဲလမ်းသာလျှင် ဖြစ်၏။

‘ဘာသာတရားတိုင်း၏ နှလုံးသား၌ ကိန်းဝပ်နေသည့် တူညီသော အခြေခံစည်းမျဉ်းမှာ ကျွန်ုပ်တို့သည် တစ်ဖက် သားအပေါ် ဖြစ်စေချင်သည့်အတိုင်း ကျွန်ုပ်တို့က ယင်းတို့ အပေါ် ပြုမူရမည်ဟူသော အချက် ဖြစ်၏’ဟု ၂၀၀၉ ခုနှစ် ဂျွန်လ ၄-ရက် ကိုင်ရို မိန့်ခွန်း၌ အမေရိကန် သမ္မတ ဟား ရာကိုဗားမားက ဆိုခဲ့၏။

အိုဗားမား၏ မူဆလင် ပရိသတ်သည် လက်ခုပ် ဩ ဘာ ပေးခဲ့ကြ၏။ သို့ရာတွင် သီအိုဒို ရုစဗဲတ် ဆိုသကဲ့သို့ ပင် အစွဲလမ်း၌ သူတစ်ပါးတို့ကို လက်ခံတတ်သည့် ရွှေ စည်းမျဉ်းမျိုး မရှိကြောင်း ကိုင်ရိုပရိသတ် ကောင်းစွာ သိပါ ၏။ အမှန်သော် ကိုရန်ကျမ်း၌ မူဆလင် မဟုတ်သူများ အပေါ် ဆိုးရွားစွာ ဆက်ဆံရမည်ဟု ရှင်းလင်းစွာ ဖော်ပြ ထားပြီး ဖြစ်၏။ ‘အို . . . အစွဲလမ်း ဘာသာကို ယုံကြည် သူတို့၊ ဂျူးများကို ဖြစ်စေ ခရစ်ယန်များကို ဖြစ်စေ သင်တို့ ၏ မိတ်ဆွေအဖြစ် မသတ်မှတ်ကြနှင့်’ဟု ကိုရန် (၅:၅၁၊ ၃:၂၈)၌ ဆိုထားပြီး ဖြစ်၏။

ကိုရန်၌ သင်ကြားချက် နောက်တစ်ခုမှာ ‘အလေး အမြတ် ပြုအပ်သောလ (ရမ္မဒန်လ) ကုန်ဆုံးသော အခါ နတ်ဘုရား ရုပ်တု ကိုးကွယ်သူများအား တွေ့သည့် နေရာ ၌ သတ်ဖြတ်ကြလော့။ ၎င်းတို့အား ဖမ်းဆီး ချုပ်နှောင်ကြ လော့။ ၎င်းတို့၏ ဦးခေါင်းကို ဖြတ်ကြလော့။ ၎င်းတို့အား သတ်ဖြတ်ရန် နေရာတိုင်း၌ ပုန်းအောင်း၍ ချောင်းနေကြ လော့ (ကိုရန် ၉:၅)’ဟု ဖြစ်၏။ ဤစကားရပ်သည် မိုဟာ မက်က ၎င်း၏ နောက်လိုက်များအား သင်ကြားသည့် နာ မည်ကျော် မိန့်ခွန်း ဖြစ်သည်ဟု ဆိုကြ၏။ သို့ဖြစ်၍ ယနေ့ မူဆလင် ကမ္ဘာ၌ ယင်းစကားရပ်အား ထပ်ခါထပ်ခါ ရွတ် ဖတ်သံကို မကြာခဏ ကြားကြရ၏။ ‘ဂျူးလူမျိုးများသည် ကျောက်တုံးများ အကြား၌ ပုန်းနေရသည်ထိ သင်တို့သည် ဂျူးများကို တိုက်ခိုက်ရမည်။ ကျောက်တုံးများက အို . . . အလာဟု သခင်၏ ကျေးကျွန်၊ ကျွန်ုပ်၏ နောက်မှာ ဂျူး တစ်ယောက် ရှိပါ၏။ သို့ဖြစ်၍ ယင်း (ဂျူး)အား သတ်ပါ ဟု ဆိုလျက် ဂျူးတို့ကို သစ္စာဖောက်လိမ့်မည်’^{၆၃}။

^{၆၂} Geert Wilders
^{၆၃} Hadith Sahih Bokhari 4:52, 177.

ယာသရစ်မှ သင်္ခန်းစာ

ကနေဒါနိုင်ငံ၌ နေထိုင်သူ မူဆလင် ဘာသာဝင် ဟောင်း ဖြစ်သူ အီရန်လူမျိုး အလီဆိန်^{၆၄}က 'အစ္စလာမ်အား ကျွန်ုပ် ဆန့်ကျင်ခြင်းမှာ ယင်းသည် ဘာသာရေးတစ်ခု ဖြစ်သော ကြောင့် မဟုတ်။ အစ္စလာမ်သည် သက်ဦးဆံပိုင် အာဏာ စိုးပိုင်မှုနှင့် ဘာသာရေးအသွင်ဖြင့် ကမ္ဘာကို စိုးမိုးမှုလို သော နိုင်ငံရေး အတွေးအမြင်သာ ဖြစ်၏။ အကြောင်းမူ အစ္စလာမ်သည် အများလိုက်နာရမည့် ရွှေစည်းကမ်းကို မ လိုက်နာဘဲ ယင်းသည် လူ့အပေါင်းအား အကြမ်းဖက်ရန် ဆွဲဆောင်သောကြောင့် ဖြစ်သည်'ဟု ဆို၏^{၆၅}။ သမ္မတ အို ဗားမားအနေဖြင့် အစ္စလာမ်သည် အမှန်းအုပ်စုတစ်ခု ဖြစ် ကြောင်း မသိသေးသည်မှာ ထင်ရှားစဉ်^{၆၆} အရှေ့ အနောက် နိုင်ငံများစွာ တို့သည် အဖြစ်မှန်ကို ကျယ်ပြန့်စွာ သိမြင်ပြီး ဖြစ်ကြ၏။

အနောက်တိုင်း ယဉ်ကျေးမှုကို ကာကွယ်သူများသည် အစ္စလာမ်အား အပေါ်ယံ ရွှေပုံမဖြူးသင့်ပေ။ ထိုဝါဒကို လိုက်နာသူများအား ပြစ်တင်ဝေဖန်ခြင်း ပြုရန် မမှန်သည့် ကြောက်ရွံ့မှုကြောင့် ယင်း၏ အကြမ်းဖက်မှုများ တိုးပွား နေမှုကို မမြင်ယောင် ဆောင်မနေသင့်ပေ။ ယနေ့ မျက် မှောက်ခေတ်နှင့် သမိုင်းတစ်လျှောက်တွင် အထင် အရှား တွေ့ရသည့် အတိုင်း၊ အစ္စလာမ်၏ ကျမ်းမြတ် ဟုဆိုသော စာအုပ်၌ ဖော်ပြထားသည့် အတိုင်း၊ ကျွန်ုပ်တို့သည် အစ္စ လာမ်၏ ရက်စက် ကြမ်းကြုတ်မှုများအတွက် အမှန်တရား ကို ပြတ်သားစွာ ထုတ်ဖော်ရမည်။

တစ်ခါက မိမိတို့၏ အုတ်တံတိုင်းများ အတွင်းသို့ ကြိုဆိုခြင်း ခံခဲ့ရသော ရန်လိုအားကြီးသည့် အစ္စလာမ် အတွေးအမြင်သည် မိမိတို့၏ ယဉ်ကျေးမှုကို ဖျက်ဆီးမပစ် မိ သည်းခံ ခွင့်လွှတ်တတ်သော ယာသရစ်နှင့် မကြာမြို့ သားတို့ ပြုမိသော အမှားမျိုးကို ကျွန်ုပ်တို့ ခေတ်တွင် ထပ်မံ မပြုသင့်တော့ပေ။ □

^{၆၄} Ali Sina

^{၆၅} Ali Sina, Muslims Pooh Pooh the Golden Rule, Faith Freedom International; October 8, 2005, <http://www.faithfreedom.org/oped/sina5100.htm>.

^{၆၆} See, for example, Koran 3:18, 5:72, 8:13-14, 8L55, 9:7, 9:23, 9:28, 9:101, 25:55, 58:23, 60:4 etc.

ဂတ်ဝိုင်းဒါးစ် (Geert Wilders)သည် ၁၉၉၈ ခုနှစ်ကပင် နေသာလန်နိုင်ငံ ပါလီမန် အဖွဲ့ဝင်၊ လွတ်လပ်ရေး ပါတီ (The Party of Freedom)ကို တည်ထောင်သူ၊ ယင်း ပါတီ၏ ခေါင်းဆောင် ဖြစ်၏။

၂၀၀၄ ခုနှစ်မှ စ၍ ယနေ့ထိ အစွန်းရောက် မူဆ လင်တို့၏ အသက် အန္တရာယ် ခြိမ်းခြောက်မှုကြောင့် ရဲ အစောင့်အကြပ်ဖြင့် နေထိုင်ရသူ ဖြစ်၏။ ၂၀၀၈-ခုနှစ်တွင် FITNA အမည်ရှိ မူဆလင် အကြမ်းဖက်များ အကြောင်း စုဆောင် တင်ပြခြင်းနှင့် နေသာလန် နိုင်ငံ၌ အစ္စလာမ် လှုပ်ရှားမှု အရှိန် မြင့်လာပုံကို ဖော်ပြသည့် ရုပ်ရှင်ကား ကြောင့် တရားရုံးသို့ တင်ခံရသောအခါ နိုင်ငံတကာက ၎င်းအား အာရုံ စိုက်လာခဲ့၏။

ယခုအခါ မစ္စတာ ဂတ်ဝိုင်းဒါးသည် လွတ်လပ်ခြင်း နှင့် လွတ်လပ်စွာ ပြောဆိုခြင်းအတွက် ကာကွယ် ဟော ပြောရင်း ကမ္ဘာတစ်လွှားသို့ လှလည်လျက် ရှိ၏။

၁၉၆၃-နှစ်၊ စက်တင်ဘာ ၆-ရက် နေ့ဖွား၊ နေသာ လန်နိုင်ငံ၊ ဗင်လို (Venlo) မြို့သား ဒတ်ချ်လူမျိုး ဖြစ်၏။ ၁၉၉၂ တွင် ခရစ္စတီနာ ဝိုင်းဒါးစ် (Krisztina Wilders)နှင့် လက်ထပ်ပြီး နေသာလန်နိုင်ငံ သဟိတ် (The Hauge) မြို့ ၌ နေထိုင်လျက် ရှိ၏။

၂၀၁၂ တွင် ၎င်းရေးသားခဲ့သည့် *Marked for Death : Islam's War Against the West and Me* အမည်ရှိ စာ အုပ်တွင် လူအများ မသိသေးသော ကိရန်နှင့် ဟဒီသ် ကျမ်းတို့၌ ဖော်ပြသည့် အစ္စလာမ်ကို ယုံကြည်သူများအား အကြမ်း ဖက်ရန် သင်ကြားချက်များ၊ အစ္စလာမ် ဝါဒသည် လူ့အခွင့်အရေးနှင့် အနောက်တိုင်း၏ လူသား တန်ဖိုးထား မှု နှုန်းစံများနှင့် လုံးဝ ဆန့်ကျင်ပုံအကြောင်းကို အသေး စိတ် ထုတ်ဖော် ရှင်းလင်းထား၏။

စာပြီး၊ ဇွန် ၁၆၊ ၂၀၁၅။